

บทที่ 4

ภาพรวมของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในกลุ่มสมาชิกอาเซียน

4.1 ความหมายของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ

การลงทุนจากต่างประเทศ หมายถึง ธุรกิจหรือกิจการที่มีผลกระทบต่อบัญชีทุนในบัญชีดุลการชำระเงินของประเทศผู้ลงทุน และประเทศผู้รับทุน

การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ หมายถึง การเคลื่อนย้ายทุนระหว่างประเทศ ผู้ลงทุนมีอำนาจในการควบคุม บริหารและตัดสินใจในองค์กรธุรกิจของประเทศผู้รับทุน

การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ หมายถึง การที่พลเมืองของประเทศหนึ่งไปตั้งวิสาหกิจในประเทศอื่น หรือการที่พลเมืองของประเทศหนึ่งไปซื้อกรรมสิทธิ์หุ้นหรือสิทธิบริหารในหุ้นในจำนวนที่มีความหมายในสาระสำคัญของวิสาหกิจแห่งหนึ่งในประเทศอื่น โดยปกติมาตรฐานจำนวนการรับซื้อต่ำสุดคือร้อยละ 10 ของจำนวนหุ้นทั้งหมด (เว็บไซต์คำแนะนำการลงทุนของกระทรวงพาณิชย์)

การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ จำแนกประเภทการลงทุน โดยใช้ระยะเวลาเป็นเกณฑ์ แบ่งได้เป็นการลงทุนระยะสั้นและการลงทุนระยะยาว และจำแนกประเภทการลงทุนโดยผู้ลงทุน แบ่งได้เป็นการลงทุนของเอกชนและการลงทุนของรัฐบาล และจำแนกตามประเภทของลักษณะการลงทุน แบ่งได้เป็นการลงทุนโดยตรงและการลงทุนโดยอ้อม

การลงทุนโดยตรงของเอกชนจากต่างประเทศ เป็นการนำทุน วิชาการ เทคนิค และความชำนาญต่างๆ มาสู่ประเทศผู้รับทุน และการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศยังมีรูปแบบเป็นบรรษัทข้ามชาติ

การลงทุนโดยทางอ้อมจากต่างประเทศ หมายถึง การลงทุนที่ประเทศผู้ลงทุนทำการลงทุนซื้อหลักทรัพย์ทางการเงินของประเทศผู้รับทุน (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์, 2529)

4.2 การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ

การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ หมายถึง การรวมตัวกันของประเทศต่างๆ เพื่อร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจ และรักษาผลประโยชน์ของประเทศสมาชิกด้วยกัน และเพื่อลดปัญหาต่างๆ หรือข้อขัดแย้งที่เป็นอุปสรรคต่อกัน เช่น ปัญหาด้านการค้า ความขัดแย้งด้านโครงสร้าง นโยบายเกี่ยวกับการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศและด้านความร่วมมือกับประเทศนอกกลุ่ม (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์, 2529)

4.3 ความเป็นมาของการรวมกลุ่มอาเซียน

1. การจัดตั้งสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรืออาเซียน

อาเซียนก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ. 2510 ณ วังสราญรมย์ ในกระทรวงการต่างประเทศ กรุงเทพมหานคร โดยมีประเทศสมาชิกทั้งหมด 10 ประเทศ ได้แก่ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทย บรูไน ลาว กัมพูชา พม่า และเวียดนาม อาเซียนมีพื้นที่ราว 4,435,570 ตารางกิโลเมตร มีประชากรราว 590 ล้านคน ในปี 2553 มีผลิตภัณฑ์มวลรวม (GDP) ของชาติสมาชิกรวมกันคิดเป็นมูลค่าราว 1.8 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกา อยู่ในลำดับที่ 9 ของโลก และมีภาษาอังกฤษเป็นภาษาทางการของอาเซียน (วิกิพีเดีย, 2554)

2. วัตถุประสงค์ของการรวมกลุ่มอาเซียน

สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of South East Asian Nation: ASEAN) หรือ อาเซียน เป็นองค์การทางภูมิรัฐศาสตร์และองค์การความร่วมมือทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยการจัดตั้งอาเซียนมีวัตถุประสงค์เพื่อ

1) เร่งรัดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ความก้าวหน้าทางสังคมและการพัฒนาวัฒนธรรมในภูมิภาค

2) ส่งเสริมสันติภาพและเสถียรภาพในภูมิภาค โดยการเคารพหลักความยุติธรรมและหลักนิติธรรมในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในภูมิภาค ตลอดจนยึดมั่นในหลักการแห่งกฎบัตรสหประชาชาติ(สำนักบริหารยุทธศาสตร์และบูรณาการการศึกษาที่4)

3. “กฎบัตรอาเซียน” ที่สำคัญ โดยแยกตาม 3 เสาหลัก ได้แก่

1) ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political – Security Community: APSC) มีวัตถุประสงค์เพื่อ สนับสนุนส่งเสริม สันติภาพ ความมั่นคง การปกครองแบบประชาธิปไตย การปกครองแบบธรรมาภิบาล การส่งเสริมให้บรรลุความเจริญร่วมกันในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทำให้ประชาคมเป็นภูมิภาคที่เปิดกว้าง มีพลวัตและยืดหยุ่นได้ การตั้งรับภาวะผันผวนของเศรษฐกิจ มีหลักประกันที่จะทำให้เกิดสันติสุขในอาเซียน

2) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) มีองค์ประกอบสำคัญ คือ การเป็นตลาดและฐานการผลิตร่วมกัน โดยมีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน แรงงานฝีมือและเงินลงทุนได้อย่างเสรีมากขึ้น มุ่งสร้างความเท่าเทียมในการพัฒนาเศรษฐกิจระหว่างประเทศอาเซียน และส่งเสริมการรวมกลุ่มอาเซียนเข้ากับประชาคมโลก เมื่อตลาดของอาเซียนมีขนาดใหญ่ขึ้น จะทำให้มีอำนาจซื้อสูงขึ้น และสามารถแข่งขันกับภูมิภาคอื่นได้เพิ่มขึ้น (กรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ, 2553)

3) ประชาคมสังคม – วัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio – Cultural Community: ASCC) มีจุดมุ่งหมายที่จะทำให้ประชากรในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีสุขภาพความเป็นอยู่ที่ดี โดยเน้นการส่งเสริมความร่วมมือในด้านต่างๆ เช่น (1) การพัฒนาสังคม โดยยกระดับความเป็นอยู่ของผู้ด้อยโอกาสและผู้ที่ยากลำบากในถิ่นทุรกันดาร และส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันของกลุ่มต่างๆ ในสังคม (2) การพัฒนาฝึกอบรมการศึกษาระดับพื้นฐานและสูงกว่า การพัฒนาทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การสร้างงานและการคุ้มครองทางสังคม (3) การส่งเสริมความร่วมมือในด้านสาธารณสุขโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ เช่น โรคเอดส์ และโรคทางเดินหายใจ (4) การจัดการปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม (5) การส่งเสริมการปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเขียน นักคิดและศิลปินในภูมิภาค (กระทรวงการต่างประเทศ, 2553)

4.4 ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

อาเซียนมีเป้าหมายในการรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนภายในปี 2558 โดยมีตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน (Single Market and Production Base) สามารถดำเนินการผลิตและใช้ทรัพยากรจากประเทศใดก็ได้ในภูมิภาคอาเซียน สามารถเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน และ

แรงงานฝีมือได้อย่างเสรี อีกทั้งมีการเคลื่อนย้ายเงินทุนได้อย่างเสรีมากขึ้น ตลอดจนผู้บริโภคสามารถเลือกสรรสินค้าและบริการได้อย่างหลากหลาย และสามารถเดินทางภายในภูมิภาคอาเซียนได้อย่างสะดวกและเสรีมากขึ้น

อาเซียนจำเป็นต้องรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจโดยการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) เพื่อปรับปรุงกระบวนการการค้าเงินงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อให้ทันต่อกระแสโลกาภิวัตน์ เนื่องจากในปัจจุบัน ภูมิภาคต่างๆ มีการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจมากขึ้น ทำให้มีการแข่งขันทางการค้าที่สูงขึ้น ตลอดจนการดึงดูดการลงทุนที่รุนแรงมากขึ้น ดังนั้นการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการเสริมสร้างความแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจ และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของอาเซียนในตลาดโลก เนื่องจากการรวมกลุ่มของอาเซียนส่งเสริมให้เกิดการเปิดเสรีในการเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิตระหว่างประเทศสมาชิกที่กว้างขวางมากยิ่งขึ้น ทั้งในด้านการค้าสินค้า การค้าบริการ การลงทุน เงินทุน และแรงงาน รวมทั้งความร่วมมือในด้านการอำนวยความสะดวกทางการค้าและการลงทุน เพื่อประสานประโยชน์ของประเทศสมาชิกลดอุปสรรคทางการค้าและการลงทุนให้เหลือน้อยที่สุด ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนามาตรฐานการครองชีพและการกินดีอยู่ดีของประชาชนภายในประเทศ ตลอดจนลดช่องว่างความเหลื่อมล้ำทางสังคมให้น้อยลง(กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่, 2554)

4.5 ความตกลงการค้าและการลงทุนของอาเซียน

การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในภูมิภาคอาเซียนเพื่อเสริมสร้างความแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจ และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีการค้าโลก นำมาสู่การจัดทำความตกลงเกี่ยวกับการค้าและการลงทุนที่สำคัญ ได้แก่

1) ความตกลงด้านเขตการค้าเสรีอาเซียน หรือ อาฟต้า (ASEAN Free Trade Area: AFTA) มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการค้าในอาเซียนให้ขยายตัวและเข้มแข็งมากขึ้น เพิ่มศักยภาพในการพัฒนาเศรษฐกิจและสามารถแข่งขันทางการค้ากับกลุ่มเศรษฐกิจอื่นๆ ได้ อาฟต้ามีเป้าหมายเพื่อให้ประเทศสมาชิกลดหรือยกเลิกภาษีสินค้าระหว่างกันให้เหลือ 5-0% ภายในเวลา 10 ปี และให้เหลือ 0% ภายในปี 2553-2558 ซึ่งการลดภาษีจะเป็นการดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศให้เข้ามาลงทุนมากขึ้น นอกจากนี้จะเริ่มยกเลิกการกีดกันทางการค้าที่มีใช้อยู่ให้หมดไปด้วย

ความตกลงว่าด้วยการค้าสินค้าของอาเซียน (ASEAN Trade in Goods Agreement: ATIGA) เป็นการรวมข้อตกลง AFTA, CEPT (ข้อตกลงว่าด้วยอัตราภาษีศุลกากรที่เท่ากัน Agreement on the Common Effective Preferential Tariff) และข้อตกลงที่อาเซียนได้จัดทำไว้กับประเทศคู่เจรจาอื่นๆ เข้าไว้ด้วยกัน ซึ่งความตกลง ATIGA ช่วยให้ระบบเขตการค้าเสรีเป็นระบบที่มีกฎระเบียบมากขึ้น ใช้งานง่าย มีความโปร่งใส สะดวกต่อการตรวจสอบ และยังช่วยส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือในทุกภาคส่วน

2) ความตกลงว่าด้วยการค้าบริการของอาเซียน (ASEAN Framework Agreement on Services: AFAS) มีวัตถุประสงค์เพื่อขยายความร่วมมือทางด้านการค้าบริการบางสาขาที่ช่วยเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศสมาชิก ลดอุปสรรคด้านการค้าบริการระหว่างประเทศสมาชิก และเปิดตลาดการค้าบริการระหว่างกลุ่มเศรษฐกิจให้มากขึ้น ในปี 2558

การเจรจาเสรีการค้าบริการเป็นการมุ่งเน้นการเปิดเสรีในสาขาบริการ เช่น สาขาการเงิน การขนส่งทางทะเล การขนส่งทางอากาศ การสื่อสาร โทรคมนาคม การท่องเที่ยว การก่อสร้าง และสาขาสุขภาพ สาขาบริการโลจิสติกส์ และสาขาบริการธุรกิจ เป็นต้น

3) ความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียน (ASEAN Comprehensive Investment Agreement: ACIA) เป็นความตกลงฉบับใหม่ของอาเซียน โยนำความตกลงว่าด้วยเขตการลงทุนอาเซียน (Agreement on the ASEAN Investment Area: AIA) ผนวกกับความตกลงว่าด้วยการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุนอาเซียน (ASEAN Agreement for the Promotion and Protection of Investment) มาปรับปรุงให้ทันสมัยและครอบคลุมทัดเทียมกับกฎเกณฑ์การลงทุนในระดับสากล วัตถุประสงค์เดิมของ ความตกลง AIA คือเพื่อให้อาเซียนเป็นแหล่งดึงดูดการลงทุนทั้งจากภายในและภายนอกอาเซียน มีบรรยากาศการลงทุนที่เสรีและโปร่งใส

ความตกลง ACIA มีขอบเขตกว้างขวางกว่าความตกลง AIA กล่าวคือ ครอบคลุมขั้นตอนการลงทุนตั้งแต่การส่งเสริม คุ้มครองการลงทุน และอำนวยความสะดวกแก่ผู้ที่เข้ามาลงทุนทั้งการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Foreign Direct Investment: FDI) และการลงทุนในหลักทรัพย์ ซึ่งสาระสำคัญของ ACIA ประกอบด้วย

1. การเปิดเสรีการลงทุน ครอบคลุมทั้งภาคการผลิต การเกษตร การประมง ป่าไม้ เหมืองแร่ และบริการที่เกี่ยวข้อง โดยมีพันธกรณีที่สำคัญ คือ ปฏิบัติต่อนักลงทุนในกลุ่มอาเซียนและนัก

ลงทุนชาวต่างชาติเสมือนกับปฏิบัติต่อนักลงทุนในประเทศของตน และไม่มีกำหนดเงื่อนไขในการลงทุน พร้อมทั้งให้สมาชิกสามารถทำข้อสงวนสาขาที่ยังไม่พร้อมเปิดได้โดยไม่ต้องมีการเจรจาต่อรอง

2. การให้ความคุ้มครองแก่นักลงทุนและการลงทุน กล่าวคือ ปฏิบัติต่อนักลงทุนและการลงทุนอย่างเป็นธรรม ให้การชดเชยค่าเสียหายกรณียึดทรัพย์สิน เว้นคืน หรือเกิดเหตุการณ์ไม่สงบ นักลงทุนจะสามารถเคลื่อนย้ายเงินทุนได้อย่างเสรี ตลอดจนกำหนดขึ้นตอนการระงับข้อพิพาทระหว่างรัฐกับนักลงทุน หากรัฐทำให้การลงทุนเกิดความเสียหาย นักลงทุนสามารถที่จะฟ้องร้องรัฐภายใต้กระบวนการระงับข้อพิพาทระหว่างประเทศได้

3. การส่งเสริมการลงทุน โดยการให้การสนับสนุนและพัฒนาผู้ประกอบการรายใหญ่และรายย่อยของอาเซียน โดยขยายเครือข่ายการเชื่อมโยงอุตสาหกรรมระหว่างผู้ประกอบการของอาเซียน และพัฒนาเครือข่ายการผลิตระดับภูมิภาค รวมทั้งจัดสัมมนาเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น พร้อมทั้งให้ความรู้เกี่ยวกับโอกาสในการลงทุน และกฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน

4. การอำนวยความสะดวกด้านการลงทุน โดยปรับปรุงกระบวนการยื่นขอลงทุนและการอนุญาตให้ง่ายขึ้น จัดตั้งศูนย์ One-Stop เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักลงทุน พัฒนาระบบข้อมูลด้านการลงทุนให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ ให้คำแนะนำด้านการลงทุนแก่นักลงทุนของอาเซียน และเผยแพร่ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เช่น กฎหมาย ระเบียบ ตลอดจนนโยบายการลงทุน (กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่, 2554)

4.6 ภาวะการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของกลุ่มประเทศอาเซียน

สำนักงานเลขาธิการอาเซียนระบุว่า ตั้งแต่ปี 2545 การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในอาเซียนเพิ่มสูงขึ้นจาก 18 พันล้านเหรียญสหรัฐ เป็น 73.34 พันล้านเหรียญสหรัฐ ในปี 2550 ซึ่งนับเป็นมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่สูงที่สุดของภูมิภาคก่อนที่จะลดลงในปี 2551 มีมูลค่า 49.5 พันล้านเหรียญสหรัฐ และในปี 2552 เหลือ 39.62 พันล้านเหรียญสหรัฐ ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากวิกฤตการเงินโลก อย่างไรก็ตาม บรูไน มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย ยังคงมีส่วนแบ่งการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศมากที่สุดในอาเซียน ซึ่งประเทศดังกล่าวมีส่วนแบ่งสูงสุดในอาเซียนถึงร้อยละ 94 ในปี 2547 และร้อยละ 77 ในปี 2552 ซึ่งเป็นสัญญาณได้ว่า

ประเทศอื่นๆในอาเซียน ได้แก่ กัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม ได้เริ่มเป็นจุดหมายใหม่ในภูมิภาคที่
 นำสนใจของนักลงทุน (ASEAN Investment Surveillance Report 2010)

ในปี 2550 ถึง 2552 การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่ไหลเข้ามายังประเทศสมาชิกอาเซียน
 ลดลง ยกเว้นประเทศเวียดนาม ทั้งนี้ประเทศเศรษฐกิจหลักของภูมิภาคนี้เช่นอินโดนีเซียและ
 เวียดนามยังคงมีการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเพิ่มขึ้นในปี 2551 แต่ปี 2552 ทั้ง 2 ประเทศกับมี
 การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศลดลง รวมถึงกลุ่มประเทศสมาชิกอื่นๆด้วย เช่น สิงคโปร์ซึ่งเป็น
 ประเทศที่มีส่วนแบ่งการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศครึ่งหนึ่งของอาเซียน ก็เผชิญกับปัญหาส่วน
 แบ่งการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศลดลงถึงร้อยละ 22 ในปี 2551 แต่ในปี 2552 การลงทุน
 โดยตรงจากต่างประเทศของสิงคโปร์เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 41 นอกจากนี้การลงทุนโดยตรงจาก
 ต่างประเทศของฟิลิปปินส์ และลาวก็เพิ่มขึ้นในปี 2552 ด้วยเช่นกัน

ปี 2552 การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในภาคบริการมีมูลค่าเป็นสามเท่าของภาคการผลิต
 ซึ่งสาขาอสังหาริมทรัพย์ถือเป็นกิจการที่มีนักลงทุนต่างชาติเข้ามาลงทุนมากที่สุด มีมูลค่าประมาณ
 8.5 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ รองลงมาคือสาขาบริการทางการเงิน มีมูลค่า 7.3 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ
 อย่างไรก็ตามวิกฤติทางการเงินทำให้สาขาการเงินได้รับผลกระทบ ทำให้ส่วนแบ่งการลงทุนโดย
 ตรงจากต่างประเทศในสาขาดังกล่าวลดลงเหลือร้อยละ 27.2 ในปี 2552 จากร้อยละ 32.1 ในปี 2551

สำหรับแหล่งที่มาของเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศมากที่สุดคือ สหภาพยุโรป รองลงมา
 ได้แก่ญี่ปุ่นและสหรัฐอเมริกา ซึ่งถือเป็นแหล่งเงินทุนที่สำคัญในช่วงระยะเวลา 9 ปีที่ผ่านมา จาก
 วิกฤติทางการเงินโลก ในปี 2551 ส่งผลให้การลงทุนจากยุโรปและสหรัฐอเมริกาในอาเซียนลดลง
 อย่างไรก็ตามการลงทุนภายในอาเซียนด้วยกันเองได้เพิ่มขึ้นในปีดังกล่าว

แนวโน้มการลงทุนในประเทศอาเซียนด้วยกันเองตั้งแต่ปี 2543-2552 มีมูลค่าการลงทุนเพิ่ม
 สูงขึ้นตั้งแต่ปี 2546 และสูงสุดเป็น 10.5 พันล้านเหรียญสหรัฐฯในปี 2551 คิดเป็นร้อยละ 21 ของ
 การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในอาเซียน และลดลงเหลือเพียง 4.43 พันล้านเหรียญสหรัฐฯใน
 ปี 2552

ตารางที่ 4.1 มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในอาเซียน ปี 2548-2552

(ล้านเหรียญสหรัฐฯ)

ประเทศ	2548	2549	2550	2551	2552
บรูไน	289	434	260	239	177
กัมพูชา	381	483	867	815	530
อินโดนีเซีย	8,336	4,914	6,928	9,318	5,299
ลาว	28	187	324	228	315
มาเลเซีย	4,064	6,072	8,401	7,318	1,563
พม่า	236	428	715	976	579
ฟิลิปปินส์	1,854	2,921	2,916	1,544	1,948
สิงคโปร์	15,458	29,056	35,778	10,912	16,256
ไทย	8,048	9,460	11,330	8,570	5,954
เวียดนาม	2,021	2,400	6,739	8,050	7,600
รวม	40,714	56,355	74,258	47,971	40,222

ที่มา: สำนักเลขาธิการอาเซียน (จากธนาคารกลางของแต่ละประเทศ) ปี 2552

จากตารางที่ 4.1 การลงทุนในช่วงปี 2552 มีมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในอาเซียนรวม 40,222 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ลดลงจากปี 2551 ร้อยละ 16.2 ในปี 2552 ประเทศสิงคโปร์เป็นประเทศที่มีการลงทุนโดยตรงจากต่างชาติมากที่สุด รองลงมาได้แก่ เวียดนาม ไทย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย พม่า กัมพูชา ลาว และบรูไน ตามลำดับ (ASEAN Investment Surveillance Report 2010)

ตารางที่ 4.2 การไหลเข้าของเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของอาเซียน

(ล้านเหรียญสหรัฐฯ, ร้อยละต่อปี)

ประเทศผู้รับทุน	ค่าเฉลี่ย (2538-2552)	ค่าเฉลี่ย (2547-2550)	2550	2551	2552	2553/p
บรูไน	686	299	260	239	370	629
	(21.3)	(-11.7)	(-40.0)	(-8.1)	(54.5)	(70.3)
กัมพูชา	322	466	867	815	539	783
	(23.2)	(88.2)	(79.5)	(-6.0)	(-33.9)	(45.2)
อินโดนีเซีย	2,694	5,518	6,928	9,318	4,877	13,304
	(-6.8)	(-19.5)	(41.0)	(34.5)	(-47.7)	(127.8)
ลาว	107	139	324	228	319	333
	(43.4)	(174.8)	(72.6)	(-29.6)	(39.9)	(4.5)
มาเลเซีย	4,533	5,825	8,538	7,248	1,381	9,156
	(31.1)	(41.2)	(40.6)	(-15.1)	(-80.9)	(563.0)
พม่า	455	407	715	976	579	N/A
	(13.8)	(33.2)	(67.1)	(36.5)	(-40.7)	N/A
ฟิลิปปินส์	1,614	2,095	2,916	1,544	1,936	1,713
	(62.8)	(66.8)	(-0.2)	(-47.1)	(-27.1)	(-12.7)
สิงคโปร์	15,643	25,716	37,033	8,589	15,279	35,520
	(20.3)	(41.4)	(26.2)	(-76.8)	(77.9)	(132.5)
ไทย	5,805	8,675	11,330	8,539	4,976	6,320
	(14.5)	(21.6)	(19.8)	(-24.6)	(-41.7)	(27.0)
เวียดนาม	2,970	3,192	6,739	9,579	7,600	8,000
	(18.3)	(59.0)	(180.8)	(42.1)	(-20.7)	(5.3)
ผลรวมอาเซียน	34,829	52,332	75,650	47,076	37,881	75,758
	(5.8)	(33.2)	(33.5)	(-37.8)	(-19.5)	(100.0)

ที่มา: ASEAN Investment Report 2011, สำนักเลขาธิการอาเซียน

หมายเหตุ: P = ครั้งปีแรก, N/A = ไม่สามารถหาได้

จากตารางที่ 4.2 แสดงการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของอาเซียนในปี 2553 มีมูลค่าการลงทุน 75.8 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ เพิ่มขึ้นจาก 37.8 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ ในปีก่อน ซึ่งนับเป็นสถิติสูงสุดจากการลงทุนที่ผ่านมา และมีส่วนแบ่งตลาดการลงทุนของโลกประมาณร้อยละ 10

การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศยังคงไหลเข้าประเทศที่มีการพัฒนาอย่างก้าวหน้าในอาเซียน โดยเฉพาะในประเทศสิงคโปร์ยังคงเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาได้แก่ อินโดนีเซีย มาเลเซีย และเวียดนาม ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม ในปี 2553 มูลค่าการลงทุนส่วนใหญ่ในกลุ่มประเทศอาเซียนมีมูลค่าการลงทุนเพิ่มขึ้น ยกเว้นประเทศฟิลิปปินส์ที่มีมูลค่าการลงทุนลดลง

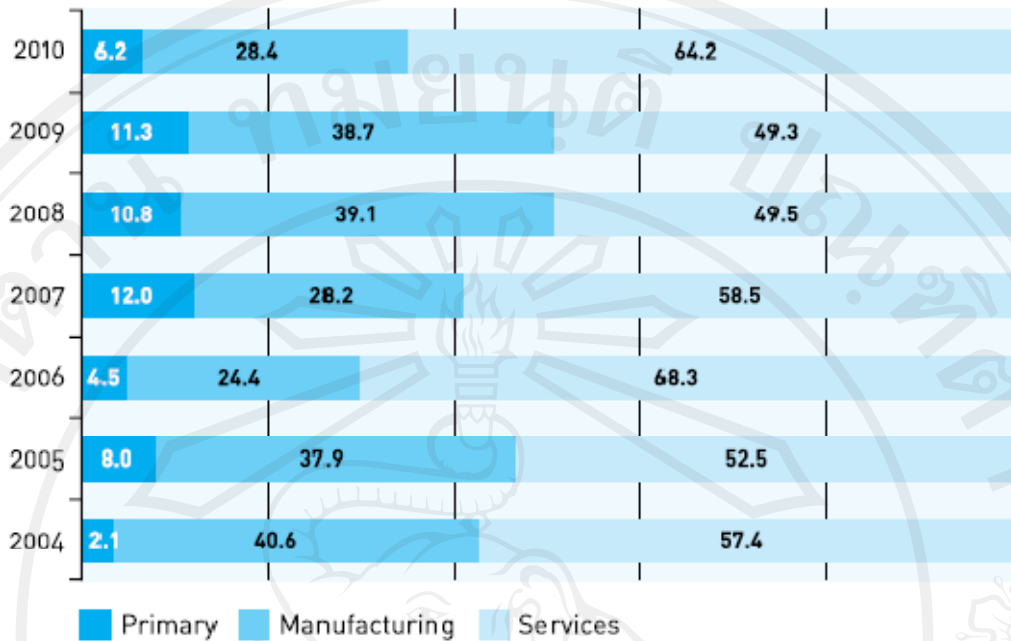
ปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดการขยายตัวของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในภูมิภาคนี้คือการควบรวมกิจการ (Cross – Border M&A) ของบริษัทข้ามชาติ โดยมีการควบรวมมากขึ้นมีมูลค่าการซื้อมากกว่าร้อยละ 200 หรือ 14 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ ในขณะที่การขายลดลงร้อยละ 21 มีมูลค่า 10 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ ในปี 2553 มีการควบรวม 2,337 บริษัท ร้อยละ 33 อยู่ในสาขาการเงินและอุตสาหกรรม โดยเฉพาะการสร้างตึก สาธารณูปโภคและธนาคาร เป็นต้น

นักลงทุนรายใหญ่ของอาเซียนยังคงเป็น ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา และประเทศยุโรป โดยมีส่วนแบ่งร้อยละ 45 ของมูลค่าการลงทุนทั้งหมด การลงทุนจากญี่ปุ่นยังคงมีปริมาณคงที่ ในขณะที่การลงทุนจากยุโรปลดลง และการลงทุนจากออสเตรเลีย จีน เกาหลีใต้ เพิ่มขึ้น สำหรับการลงทุนในอาเซียนด้วยกันเพิ่มสูงขึ้นในปี 2553 มีมูลค่าการลงทุนสูงถึง 10 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ มีส่วนแบ่งร้อยละ 16 ของมูลค่าการลงทุนทั้งหมด

นอกจากนี้แหล่งที่มาของมูลค่าเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศนอกจากจะเป็นภาคการผลิตแล้ว ยังเป็นภาคบริการ ซึ่งมีส่วนแบ่งการลงทุนเพิ่มขึ้นร้อยละ 65 หรือมูลค่า 47.8 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ ในปี 2553 เมื่อเทียบกับปี 2543 ซึ่งมีส่วนแบ่งการลงทุนร้อยละ 39 หรือมูลค่า 9.2

พันล้านเหรียญสหรัฐฯ ส่วนใหญ่อยู่ในสาขาการค้า การเงิน และการบริการทางธุรกิจ แสดงดังรูปที่

4.1 (ASEAN Investment Report 2011)

ที่มา: ASEC FDI Database, ASEAN Investment Report 2011

รูปที่ 4.1 การไหลเข้าของเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของอาเซียนแยกตามสาขา

สำนักเลขาธิการอาเซียนวิเคราะห์เพิ่มเติมว่า การลดลงของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศถือเป็นหายนะของการเติบโตทางเศรษฐกิจของอาเซียนในระยะยาว เทียบกับการลงทุนในหุ้นและการลงทุนอื่นๆ การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศถือเป็นการลงทุนระยะยาวซึ่งเป็นเงินทุนหลักของประเทศกำลังพัฒนา การทำให้เศรษฐกิจโลกฟื้นตัวจะทำให้การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศกลับคืนมา ดังนั้น อาเซียนจะสามารถเผชิญกับปัญหาทางเศรษฐกิจได้โดยการรวมตัวกันทางด้านเศรษฐกิจในภูมิภาค มาตรการการเปิดเสรี และการอำนวยความสะดวกด้านการค้าและการลงทุนจะทำให้เกิดการรวมตัวกันของตลาดในภูมิภาคนี้ ซึ่งจะทำให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจ และมีการกระตุ้นให้เกิดการค้าระหว่างกันมากขึ้น

การเปิดเสรีและการอำนวยความสะดวกด้านการลงทุนถือเป็นปัจจัยในการรวมตัวกันของอาเซียนให้แน่นแฟ้นขึ้น ความตกลงด้านการลงทุนอาเซียน (ASEAN Comprehensive Investment Agreement – ACIA) เป็นการคุ้มครองการลงทุนและอำนวยความสะดวกในด้านการลงทุนให้กับนักลงทุนต่างชาติ และนอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมการลงทุนและเปิดเสรีการลงทุนให้ประเทศ

สมาชิกได้มีการลงทุนร่วมกันอย่างเสรีมากขึ้นในปี 2558 (ASEAN Investment Surveillance Report 2010)

4.7 สิทธิประโยชน์และปัจจัยต่างๆที่มีผลต่อการดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในอาเซียน

4.7.1 การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในพม่า

พม่าเป็นประเทศที่มีแหล่งทรัพยากรสำคัญ และเป็นที่ยอดนิยมของนักลงทุนต่างชาติ เช่น ก๊าซธรรมชาติ ไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้ โลหะและแร่ธาตุ เป็นต้น ทรัพยากรเหล่านี้ยังเป็นสินค้าส่งออกหลักของประเทศอีกด้วย ซึ่งประเทศที่เป็นตลาดส่งออกสำคัญได้แก่ ไทย อินเดีย จีน ฮังการี สวิตเซอร์แลนด์ และญี่ปุ่น

รูปแบบการลงทุนในพม่า มี 2 รูปแบบภายใต้กรอบที่รัฐบาลพม่าได้กำหนด ได้แก่

- 1) ชาวต่างชาติถือหุ้นร้อยละ 100 (100% Foreign Owned)
- 2) การร่วมทุนระหว่างนักลงทุนต่างชาติกับนักลงทุนพม่า (Venture Capital)

การลงทุนลักษณะนี้มีเงื่อนไขว่า ภาคเอกชนต่างชาติจะต้องลงทุนโดยมีสัดส่วนการถือครองหุ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 35 ของมูลค่าเงินลงทุน

สิทธิประโยชน์ด้านการลงทุนในพม่า

สหภาพเมียนมาร์ประกาศใช้กฎหมายส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศ (The Union of Myanmar Foreign Investment Law: FIL) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่ประเทศ และดึงดูดให้นักลงทุนต่างชาติเข้ามาลงทุนในพม่ามากขึ้น โดยรัฐบาลพม่าได้ให้สิทธิประโยชน์และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ แก่นักลงทุนต่างชาติมากมาย ดังนี้

สิทธิประโยชน์ในการลงทุน เช่น

- 1) ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล (Tax Holiday) ในช่วง 3 ปีแรก นับจากปีที่เริ่มดำเนินการ
- 2) ยกเว้นหรือลดหย่อนภาษีเงินได้ จากการนำผลกำไรกลับไปลงทุนใหม่ในระยะเวลา 1 ปี
- 3) ธุรกิจส่งออกจะได้รับการลดหย่อนภาษีเงินได้ 50% ของผลกำไรที่ได้จากการส่งออก

4) ได้รับสิทธิในการหักค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยและพัฒนา (R&D) ออกจากการคำนวณ รายได้พึงประเมิน

5) ยกเว้นหรือลดหย่อนภาษีนำเข้าหรือภาษีท้องถิ่นอื่นๆ (Internal Taxes) หรือทั้ง 2 ประเภท ที่เก็บจากการนำเข้าเครื่องจักรและส่วนประกอบ อุปกรณ์ เครื่องมือชิ้นส่วนและวัสดุต่างๆ ที่ใช้ในการก่อสร้างโครงการ

6) ยกเว้นหรือลดหย่อนภาษีนำเข้าหรือภาษีท้องถิ่นอื่นๆหรือทั้ง 2 ประเภท ที่เก็บจากการ นำเข้าวัตถุดิบในช่วง 3 ปีแรก นับจากปีที่เริ่มดำเนินการ

7) ให้สิทธิชาวต่างชาติที่เป็นเจ้าของกิจการภายใน Mingaladon Industrial Park (MIP) และอนุญาตให้ธุรกิจต่างชาติเช่าที่ดินใน MIP ได้นาน และสามารถเช่าได้หลายรูปแบบ เช่น Full Time, Partial Team หรือเช่ารายปี ขึ้นอยู่กับความต้องการของนักลงทุนธุรกิจที่แนะนำให้มาลงทุน เช่น การก่อสร้าง โรงไฟฟ้าขนาดเล็ก ธุรกิจการเกษตร เพราะรัฐบาลพม่าให้การสนับสนุน ก่อนข้างมาก (หอการค้าไทยและสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย, 2555)

4.7.2 การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในอินโดนีเซีย

อินโดนีเซียมีนโยบายส่งเสริมการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ เนื่องจากต้องการให้ การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศผลักดันให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจ โดยจะเน้นส่งเสริมการ ลงทุนที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศเป็นสำคัญ

การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของอินโดนีเซียในปี 2553 สูงกว่าปี 2552 ร้อยละ 54 คิดเป็นมูลค่า ประมาณ 2.3 หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งเกินกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมูลค่า การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเพิ่มขึ้นร้อยละ 52 ในขณะที่ มูลค่าการลงทุนจากภายในประเทศ เพิ่มขึ้นร้อยละ 60.1 เนื่องจาก 1) ภาวะเศรษฐกิจอินโดนีเซียขยายตัวอย่างต่อเนื่อง และทัศนคติเชิง บวกของนักลงทุนต่างชาติ ซึ่ง International Credit Rating Agency หลายแห่งได้จัดลำดับความ น่าเชื่อถือไว้ระดับที่ดีขึ้น 2) การบริการทางการลงทุนโดย BKPM ซึ่งได้จัดตั้ง one stop investment service center ในหน่วยงานบริหารส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นการส่งเสริมการลงทุนของนักลงทุนจาก ภายในประเทศ และจากต่างประเทศในพื้นที่นอกเกาะชวาและบนเกาะชวา ซึ่งเป็นเกาะที่มีการ ลงทุนมากที่สุด

สำหรับสัดส่วนการลงทุนของภาคอุตสาหกรรมที่นักลงทุนต่างชาติเข้ามาลงทุนมากที่สุด ได้แก่ ด้านขนส่ง การสื่อสาร และคลังสินค้า ร้อยละ 31.1 โครงการเหมืองแร่ ร้อยละ 13.8 และโครงการไฟฟ้า ก๊าซ และน้ำประปา ร้อยละ 8.8 ตามลำดับ

ประเทศที่เข้ามาลงทุนในอินโดนีเซียมากที่สุดในปี 2553 ได้แก่ สิงคโปร์ คิดเป็นร้อยละ 30.9 หรือมีมูลค่า 5.01 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ รองลงมา คือ สหราชอาณาจักร ร้อยละ 11.7 คิดเป็นมูลค่า 1.89 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และสหรัฐ ร้อยละ 5.7 คิดเป็นมูลค่า 930 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

สิทธิประโยชน์ในการลงทุน มีรายละเอียดดังนี้

1) โครงการลงทุนทั้งของนักลงทุนในประเทศ และนักลงทุนต่างชาติที่ได้รับความเห็นชอบจาก BKPM หรือสำนักงานตัวแทนของภูมิภาค จะได้รับการลดหย่อนอากรขาเข้า จนอัตราภาษีขั้นสุดท้ายเป็นร้อยละ 5 หากนำเข้าจากต่างประเทศอาเซียน จะได้รับการยกเว้นภาษีนำเข้า 0%

2) การผลิตเพื่อการส่งออก ผู้ลงทุนจะได้รับประโยชน์ ดังนี้

— การคืนอากร (Drawback) สำหรับการนำเข้าสินค้าและวัตถุดิบ เพื่อนำมาผลิตเป็นสินค้าสำเร็จรูปเพื่อการส่งออก

— การยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม หรือภาษีการค้าสำหรับสินค้าฟุ่มเฟือยที่ซื้อในประเทศ เพื่อนำมาใช้ในการผลิตเพื่อการส่งออก

— สามารถนำเข้าวัตถุดิบได้อย่างเสรีในการผลิตสินค้าเพื่อการส่งออก หากสินค้าวัตถุดิบ หรือเครื่องจักรที่ไม่สามารถผลิตในประเทศได้

3) สิทธิการครอบครองที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

— สิทธิในการเพาะปลูก (Right to Cultivate) เช่น เกษตรกรรม ประมง และปศุสัตว์ กฎหมายอนุญาตให้ใช้สิทธิดังกล่าวได้เป็นเวลาสูงสุด 95 ปี โดยเริ่มแรกไม่เกิน 60 ปี และสามารถขยายเวลาได้อีกไม่เกิน 35 ปี หากมีการใช้และจัดการที่ดินอย่างเหมาะสม

— สิทธิในการสร้างสิ่งปลูกสร้างบนที่ดิน (Right to Build) อนุญาตให้ใช้สิทธิดังกล่าวเป็นเวลาสูงสุด 80 ปี โดยเริ่มแรกไม่เกิน 50 ปี และขยายเวลาได้อีกไม่เกิน 30 ปี โดยสิทธิดังกล่าวสามารถโอนให้แก่ผู้อื่นได้ (กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ, 2555)

4.7.3 การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในฟิลิปปินส์

อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของฟิลิปปินส์ (GDP Growth) ในปี 2553 อยู่ที่ 7.3% สูงที่สุดนับตั้งแต่ปี 2519 ปัจจัยสำคัญ ได้แก่ การฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลกจากวิกฤตเศรษฐกิจเมื่อปี 2552 การขยายตัวของภาคการส่งออก การขยายตัวของภาคบริการภายในประเทศ (5.3%) การเพิ่มขึ้นของปริมาณการลงทุน (25.6%) และเศรษฐกิจมหภาคที่มีเสถียรภาพมากยิ่งขึ้น

จากสถิติของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนของฟิลิปปินส์ (Board of Investment) การลงทุนจากต่างประเทศมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น โดยประเทศที่เข้ามาทำการลงทุนส่วนใหญ่มาจากเกาหลีใต้และอังกฤษ และเป็นการลงทุนในอุตสาหกรรมไฟฟ้าที่เกี่ยวข้องกับเครื่องกำเนิดไฟฟ้า โดยมีมูลค่าการลงทุนจากเกาหลีใต้ประมาณ 720.6 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อน 9 เท่า และอังกฤษ 525.8 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เพิ่มขึ้น 13.1 เท่า

สิทธิประโยชน์ในการลงทุน มีรายละเอียดดังนี้

- ได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล
- การยกเว้นภาษีนำเข้าเครื่องจักร อุปกรณ์ชิ้นส่วนอะไหล่ และวัตถุดิบ
- การยกเว้นค่าธรรมเนียมท่าเรือ ภาษีส่งออก ค่าธรรมเนียมการนำเข้า
- การผ่อนคลायพิธีการศุลกากร เพื่อการอำนวยความสะดวกแก่นักลงทุน โดยผู้ประกอบการจะได้รับความสะดวกในการนำเข้าและส่งออกสินค้า (กรมส่งเสริมการส่งออก กระทรวงพาณิชย์, 2555)

4.7.4 การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในสิงคโปร์

เมื่อพิจารณาเศรษฐกิจในอาเซียนแล้ว สิงคโปร์นับเป็นประเทศที่มีบทบาททางเศรษฐกิจมากที่สุดในอาเซียน กระทรวงการค้าและอุตสาหกรรมสิงคโปร์ (Ministry of Trade and Industry - MTI) รายงานว่า ภาวะเศรษฐกิจสิงคโปร์ขยายตัวร้อยละ 17.9 ในช่วงครึ่งปีแรกของปี 2553 และคาดการณ์ว่าจะขยายตัวร้อยละ 13 - 15 ในปี 2553 ทั้งปี

ในไตรมาสที่ 2 ของปี 2553 เศรษฐกิจสิงคโปร์ขยายตัวร้อยละ 18.8 มากกว่าไตรมาสแรกที่ขยายตัวร้อยละ 16.9 โดยภาคการผลิตขยายตัวร้อยละ 44.5 การขยายตัวในภาคการผลิตดังกล่าวมาจากการเติบโตของอุตสาหกรรมการผลิตเคมีชีวภาพ อิเล็กทรอนิกส์ ส่วนประกอบของ

เวชภัณฑ์และเซมิคอนดักเตอร์ นอกจากนี้สาขาการก่อสร้างก็ขยายตัวร้อยละ 11.5 เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของโครงการก่อสร้างภาครัฐ

สำหรับอุตสาหกรรมบริการของสิงคโปร์ขยายตัวร้อยละ 11.2 ในไตรมาสที่ 2 ของปี 2553 การค้าปลีกและการค้าส่งขยายตัวร้อยละ 18.9 ในขณะที่การบริการทางการเงินขยายตัวร้อยละ 10.2 และสาขาโรงแรมและภัตตาคารขยายตัวร้อยละ 10.4 (Thailand Board of Investment, 2553)

ตาราง 4.3 การลงทุนในภาคการผลิตและบริการ (รวม การบริการ, Engineering และ R&D) ในประเทศสิงคโปร์

Fixed Asset Investment Commitments	2551 (\$\$ m)	2552 (\$\$ m)	2553 (\$\$ m)
Total	18,046.0	11,753.9	12.9
Manufacturing	16,386.3	10,092.1	10.1
Electronics	2,942.3	4,911.5	5.8
Chemicals	11,550.0	3,055.6	1.7
Biomedical Manufacturing	738.3	1,041.9	0.5
Precision Engineering	383.0	650.6	0.4
Transport Engineering	570.0	320.6	1.5
General Manufacturing Industries	202.7	111.9	0.2
Services Clusters	1,659.7	1,661.8	2.8
Total	18,046.0	11,753.9	n.a.
Local	1,863.4	3,368.3	n.a
Foreign	16,182.6	8,385.6	n.a
United States	11,292.0	4,191.0	n.a
Japan	1,251.6	1,032.3	n.a
Europe	2,825.9	2,466.8	n.a
Asia & Pacific & Other	813.1	695.6	n.a

ที่มา: Economic Development Board

ในการส่งเสริมการลงทุน สิงคโปร์เป็นประเทศที่ให้ความเท่าเทียมกันระหว่างนักลงทุนในประเทศและต่างประเทศ จึงทำให้งานกฎหมายการลงทุนของสิงคโปร์เอื้อประโยชน์ต่อผู้ลงทุนเป็น

อย่างมาก โดยไม่มีการกำหนดขั้นต่ำของเงินลงทุน การถือครองกรรมสิทธิ์ที่ดิน และสิ่งปลูกสร้าง ในสิงคโปร์ รวมถึงอิสระในการโอนเงินตราต่างประเทศ (กรมส่งเสริมการส่งออกกระทรวงพาณิชย์ , 2555)

4.7.5 การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในมาเลเซีย

มาเลเซียเป็นอีกหนึ่งประเทศที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของอาเซียน ธนาคารแห่งประเทศไทยมาเลเซียเปิดเผยว่า ในปี 2553 ผลผลิตมวลรวมภายในประเทศ หรือ จีดีพีของมาเลเซียเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.9 เป็นผลมาจากความต้องการของผู้บริโภคภายในประเทศเพิ่มขึ้น ขณะที่ความต้องการสินค้ามาเลเซียในต่างประเทศยังขยายตัวต่อเนื่อง ภาคธุรกิจที่สำคัญที่ขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ ภาคการผลิตและบริการ

นอกจากนี้ข้อมูลของหน่วยงานส่งเสริมการลงทุนของมาเลเซีย (Malaysian Industrial Development Authority – MIDA) ระบุว่ามูลค่าการลงทุนของประเทศไทยในมาเลเซียในช่วงครึ่งปีแรกของปี 2553 ว่ามีมูลค่าการลงทุนที่ได้รับการอนุมัติการส่งเสริมการลงทุนจาก MIDA ทั้งสิ้นประมาณ 2,424 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ลดลงจากช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 32.1 (จาก 3,573 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ) ในช่วง 6 เดือนแรกของปี 2553 หมวดอุตสาหกรรมที่ได้รับการอนุมัติการส่งเสริมการลงทุนมากเป็นอันดับ 1 คือหมวดอิเล็กทรอนิกส์และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ อันดับ 2 คือ หมวดโครงสร้างโลหะสำหรับงานก่อสร้างหรืองานอุตสาหกรรม อันดับ 3 คือ หมวดอุปกรณ์วิทยาศาสตร์และมาตรวัด และอันดับ 4 คือ หมวดอุตสาหกรรมอาหาร (Thailand Board of Investment, 2553)

การลงทุนในประเทศไทยจะได้รับสิทธิประโยชน์จากการลงทุน โดยแยกเป็น 2 ลักษณะ คือ

- Pioneer Status เป็นการยื่นขอสิทธิประโยชน์ของบริษัทที่ต้องการได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้

- Investment Tax Allowance (ITA) เป็นการยื่นขอสิทธิประโยชน์ของบริษัทที่มีค่าใช้จ่ายในการซื้อสินค้าทุน เช่น โรงงาน เครื่องจักร และอุปกรณ์ต่างๆ สามารถนำค่าใช้จ่ายนั้นมาหักลดหย่อนได้ร้อยละ 60 ของค่าใช้จ่ายดังกล่าว (กรมส่งเสริมการส่งออกกระทรวงพาณิชย์, 2555)

4.7.6 การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในเวียดนาม

ประเทศเวียดนามเป็นประเทศที่มีอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอยู่ในเกณฑ์สูง และเติบโตอย่างต่อเนื่อง ในปี 2553 มีอัตราการเจริญเติบโตของ GDP ร้อยละ 6.78 ถือว่าเป็นการเติบโตในอันดับต้นๆของประเทศในกลุ่มอาเซียนด้วยกัน นอกจากนี้เวียดนามได้ปรับปรุงสภาพแวดล้อมด้านการค้าและธุรกิจตามเงื่อนไขในการเข้าเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก (WTO) โดยการกำหนดกติกาต่ำกว่าประเทศอื่น อันทำให้นักลงทุนต่างชาติให้ความสนใจเข้ามาลงทุนอย่างต่อเนื่อง

นักลงทุนต่างชาติให้ความสนใจเข้ามาลงทุนในเวียดนามมากขึ้น เนื่องจากเวียดนามได้ปรับปรุงสภาพแวดล้อมในการลงทุนให้ดีขึ้น ในขณะที่เดียวกันก็พยายามปรับปรุงระบบบุคลากร โครงสร้างพื้นฐาน และระบบโลจิสติกส์ที่ยังไม่ทันสมัยในปัจจุบัน นอกจากนี้ยังมีปัจจัยอื่นที่ส่งผลต่อความต้องการเข้ามาลงทุนของนักลงทุนต่างชาติ นั่นคือ การมีเสถียรภาพทางการเมือง มีแรงงานที่มีฝีมือขณะที่ค่าจ้างยังไม่สูงมากเมื่อเทียบกับประเทศในกลุ่มอาเซียนที่มีเศรษฐกิจที่ใหญ่กว่า อีกปัจจัยหนึ่งซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของภูมิภาคเวียดนามคือมีอาณาเขตที่ติดกับทะเล เหมาะแก่การสร้างระบบโลจิสติกส์ทางเรือที่สำคัญด้วยเช่นกัน (กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ, 2555)

ตาราง 4.4 การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในเวียดนาม ปี 2553 (แยกรายประเทศ 15 อันดับแรก)

ลำดับ	ประเทศ	1 ม.ค. – 21 ธ.ค. 53		รวมถึง 21 ธ.ค. 53	
		โครงการ	Total Capital (\$M)	โครงการ	Total Capital (\$M)
1	Taiwan	95	1,180.6	2,146	22,814
2	Republic of Korea	256	2,038.8	2,650	22,132
3	Malaysia	19	412.6	364	18,344
4	Japan	114	2,040.1	1,397	20,835
5	Singapore	88	4,350.2	873	21,723
6	British Virgin Islands	23	726.3	481	14,450
7	United States	52	1,833.4	556	13,075
8	Hongkong	43	154.0	606	7,792
9	Cayman Islands	5	500.7	52	7,432
10	Thailand	16	131.9	238	5,811
11	Canada	12	37.1	101	4,616
12	Brunei	6	5.2	111	4,730
13	France	27	27.9	307	2,941
14	Netherlands	14	2,364.0	143	5,380
15	China	84	172.8	749	3,184
	Other	85	899.2	900	7,558
	Total	969	17,229.6	12,213	192,923

ที่มา: กระทรวงวางแผนและการลงทุน, เวียดนาม

4.7.7 การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในกัมพูชา

ในปี 2553 คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนกัมพูชา (Cambodian Investment Board: CIB) ได้อนุมัติโครงการทั้งสิ้น 102 โครงการ เงินลงทุน 172.8 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เมื่อเทียบกับปี 2552 พบว่า มีการอนุมัติเพิ่มจากปีก่อน 2 โครงการ หรือเพิ่มร้อยละ 15.97 และมีเงินลงทุนเพิ่มขึ้น 23.8 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หรือเพิ่มร้อยละ 2

การลงทุนโดยตรงจากต่างชาติในกัมพูชาเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในปี 2553 ประเทศที่เข้ามาลงทุนมากที่สุดได้แก่ ใต้หวัน รองลงมา คือ จีน เกาหลีใต้ ฮองกง เวียดนาม มาเลเซีย สิงคโปร์ และสหรัฐอเมริกา

รัฐบาลกัมพูชาให้ความสำคัญกับการลงทุนในประเทศอย่างมาก จึงมีนโยบายส่งเสริมและปรับปรุงแก้ไขระเบียบการลงทุนที่เอื้อต่อนักลงทุนต่างชาติ เช่น การอำนวยความสะดวกและการให้สิทธิต่างๆ อนุญาตให้นักลงทุนโอนเงินตราต่างประเทศได้อย่างเสรีเพื่อจูงใจให้นักลงทุนต่างชาติเข้ามาลงทุน อันจะส่งผลต่อการสร้างงานที่ก่อให้เกิดรายได้กับประชาชนในประเทศ และเร่งรัดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ นอกจากนี้ยังให้สิทธิประโยชน์อื่นๆ เช่น การยกเว้นภาษีเงินได้จากกำไร (Tax Holiday) การยกเว้นอากรการนำเข้าเครื่องมือ เครื่องจักร อุปกรณ์ และวัสดุก่อสร้างสำหรับโครงการที่ผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า และยกเว้นอากรนำเข้าวัตถุดิบสินค้ากึ่งสำเร็จรูป และส่วนประกอบสำหรับการผลิตเพื่อส่งออกและการผลิตสินค้าที่ต่อเนื่องกัน (Supporting Industry) และการรับสิทธิลดอัตราภาษีเงินได้จากร้อยละ 20 เหลือร้อยละ 9 ภายหลังจากการยกเว้นภาษีเงินได้ เป็นต้น (กรมส่งเสริมการส่งออกกระทรวงพาณิชย์, 2555)

4.7.8 การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในไทย

จากรายงาน Doing Business 2012 ของธนาคารโลก ซึ่งมีการจัดอันดับความเอื้ออำนวยในการเข้าไปลงทุนทำธุรกิจของประเทศต่างๆ ทั่วโลกจำนวน 183 ประเทศ โดยพิจารณาปัจจัยสำคัญ 10 ประการที่มีผลต่อการเข้ามาลงทุน เช่น การเริ่มก่อตั้งธุรกิจ การขออนุญาตก่อสร้าง การคุ้มครองนักลงทุน การบังคับใช้สัญญา และการจ่ายภาษีเงินได้ เป็นต้น จากรายงานระบุว่า ประเทศไทยมีความเอื้ออำนวยในการเข้าไปลงทุนทำธุรกิจเป็นอันดับที่ 17 ของโลก และเป็นอันดับที่ 2 ของอาเซียนรองจากสิงคโปร์ ทั้งนี้ สาขาที่นักลงทุนต่างชาติให้ความสนใจเข้ามาลงทุนในประเทศไทยมากที่สุด คือ ผลิตภัณฑ์โลหะ เครื่องจักร และอุปกรณ์ขนส่ง รองลงมาได้แก่ บริการ (ในสาขาโรงแรม) ผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์และเครื่องใช้ไฟฟ้า โดยมีนักลงทุนต่างชาติรายใหญ่ได้แก่ ญี่ปุ่น สิงคโปร์ และสหรัฐอเมริกา

ประเทศไทยเป็นประเทศที่น่าลงทุนมากเป็นอันดับต้นๆของอาเซียน เนื่องจากมีความพร้อมทางด้านระบบสาธารณูปโภคในระดับหนึ่ง เพื่อรองรับการลงทุนที่มากขึ้น แรงงานในประเทศมีคุณภาพ และมีวัตถุดิบเพื่อการผลิตที่อุดมสมบูรณ์ นอกจากนี้ การขออนุญาตก่อสร้าง การ

เข้าถึงกระแสไฟฟ้า และการจดทะเบียนทรัพย์สินในประเทศไทยซึ่งถือเป็นปัจจัยพื้นฐานของการลงทุน มีขั้นตอนไม่ยุ่งยากและใช้ระยะเวลาดำเนินการไม่นานเมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ ในอาเซียน ขณะที่กฎหมายไทยให้ความคุ้มครองนักลงทุนต่างชาติค่อนข้างมาก

อย่างไรก็ตาม การก้าวสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) ในปี 2558 ซึ่งจะทำให้มีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ แรงงาน และทุนได้อย่างเสรีมากขึ้น จากการปรับลดและยกเลิกภาษีนำเข้าระหว่างกันจะส่งผลให้ทุกประเทศสามารถใช้วัตถุดิบร่วมกันได้โดยไม่มีข้อจำกัด ก็จะยิ่งเป็นการดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศให้เข้ามาในอาเซียนรวมทั้งประเทศไทยมากขึ้นเช่นกัน (ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย, 2555)

4.7.9 การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศใน สปป.ลาว

ภาพรวมโครงการลงทุนใน สปป.ลาว ตั้งแต่ปี 2543-2555 พบว่า ประเทศจีนเป็นประเทศที่เข้ามาลงทุนโดยมีจำนวนโครงการลงทุนมากที่สุด จำนวน 412 โครงการ ตามด้วยประเทศไทย จำนวน 276 โครงการ และเวียดนาม ฝรั่งเศส ตามลำดับ

แต่เมื่อพิจารณาในด้านมูลค่าการลงทุน พบว่า ประเทศเวียดนามมีมูลค่าการลงทุนสูงที่สุด คือ 2.9 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ รองลงมาคือประเทศจีน มูลค่า 2.8 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ และไทยอยู่ในอันดับสามคือ 2.7 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ

ตารางที่ 4.5 การลงทุนของประเทศที่สำคัญใน สปป.ลาว

ลำดับ	ประเทศ	ปี 2552		ปี 2553	
		จำนวนโครงการ	เงินลงทุน (เหรียญสหรัฐฯ)	จำนวนโครงการ	เงินลงทุน (เหรียญสหรัฐฯ)
1	เวียดนาม	48	1,421,214,766	58	859,119,685
2	จีน	47	932,892,867	88	604,085,798
3	เกาหลี	18	74,874,000	21	73,800,397
4	ไทย	37	908,641,389	39	50,355,260
5	อื่นๆ	58	975,263,667	55	294,832,815
	รวม	208	4,312,886,689	261	1,882,194,421

ที่มา: สำนักงานส่งเสริมการค้าต่างประเทศ ณ กรุงเวียงจันทน์

สิทธิประโยชน์ด้านการลงทุนใน สปป.ลาว เช่น สิทธิทางด้านภาษี โดยได้รับการยกเว้น ภาษีนำเข้า และอากรที่เก็บจากการนำเข้าอุปกรณ์ เครื่องอะไหล่ พาหนะการผลิตโดยตรง วัตถุดิบที่ไม่ได้อยู่ภายในประเทศ หรือมีแต่ไม่เพียงพอ ผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปที่นำเข้ามาเพื่อแปรรูป หรือประกอบ เป็นผลิตภัณฑ์เพื่อการส่งออก

นอกจากนี้ยังมีสิทธิในการเช่าที่ดิน เช่น ผู้ลงทุนสามารถต่อสัญญาเช่าที่ดินต่อได้ หลังจากครบกำหนดสัญญาเช่าแล้ว หากระยะเวลาการเช่ามากกว่า 30 ปีขึ้นไป จะได้รับการยกเว้นค่าเช่าเป็นระยะเวลา 12 ปี และนักลงทุนยังสามารถโอนสิทธิและผลประโยชน์จากการเช่าที่ดินได้ (กรมส่งเสริมการส่งออกกระทรวงพาณิชย์, 2555)

4.7.10 การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในบรูไน

ระบบเศรษฐกิจของบรูไนเป็นแบบตลาดเสรี ซึ่งอยู่ภายใต้การดูแลของรัฐ รายได้หลักของประเทศมาจากน้ำมัน ประมาณ 48% และก๊าซธรรมชาติ ประมาณ 43% นับเป็นประเทศผู้ผลิตน้ำมันรายใหญ่อันดับ 4 ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รองจากประเทศอินโดนีเซีย เวียดนาม และมาเลเซีย และผลิตก๊าซธรรมชาติได้มากเป็นอันดับ 4 ของโลก ซึ่งทั้งน้ำมันและก๊าซธรรมชาติเป็นสินค้าส่งออกหลักของบรูไน

บรูไนให้ความสำคัญกับการลงทุนจากต่างประเทศซึ่งมีบทบาทสำคัญในการพัฒนา เศรษฐกิจและเทคโนโลยีของประเทศ โดยการส่งเสริมการลงทุนร่วมกับต่างชาติ สนับสนุนการเปิดเสรีการค้า และสร้างบรรยากาศการลงทุนที่เอื้ออำนวยความสะดวกต่อนักลงทุนทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งรัฐบาลอนุญาตให้มีการลงทุนจากต่างประเทศเกือบทุกสาขา รวมถึงการอนุญาตให้นักลงทุนต่างชาติถือหุ้นได้ 100% ในทุกสาขา ยกเว้นอุตสาหกรรมที่ใช้ทรัพยากรภายในประเทศ และที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงทางอาหารแห่งชาติ ซึ่งยังต้องมีผู้ถือหุ้นเป็นนักลงทุนในประเทศอยู่ โดยต้องมีอย่างน้อย 30% ได้แก่ สาขาการเกษตร ประมง และการแปรรูปอาหาร

นอกจากนี้รัฐบาลยังให้สิทธิพิเศษทางภาษี เช่น ภายใต้โครงการผู้บุกเบิก (The Pioneer Status Program) บริษัทจะได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล โดยปกติ 30% สำหรับบริษัทที่ไม่ได้ทำธุรกิจน้ำมัน เป็นเวลา 8 ปี และได้รับการยกเว้นภาษีนำเข้าเครื่องจักร และอุปกรณ์ที่ใช้ในโรงงาน (กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, 2555)